

Megy a férfi az utcán egy mackóval. Persze nem igazival — bár az se volna csoda most, hogy az állatok rákaptak a neveletlen szokásra, kiszökdösni az Allatkertből. De ennek a férfinak kivételesen nem jutott igazi, szőköt medve, csak egy játékmackó. Kénytelen beérni vele, és kézen fogva vinni. Mennek kettecskén, főleg a gyerekek öröme-re:

— Jé, egy mackó!

Nincs gyerek, aki észre ne venné. Külön szemük van meglátni a játékot a legnagyobb forgalom közepén.

Amíg csak ők tesznek megjegyzést rá, addig nincs semmi baj. De aztán egy fiatal nőnek is megakad rajta a szeme és elmosolyodik. Ekkor a férfi szép lassan elkezd szégyellni a mackót. Ha nyitva volna még papirkerekedés, becsomagolhatná. De már nincs, muszáj hát meztelenül vinni a mackót, szégyenszemre.

Vannak holmik, amelyeket férfiak nem szívesen visznek. Általában csomagokat de különösen például gereblyét nem. Meg facsemétét sem. Lámpaernyőt, vödöröt, lavort, falitükröt hón alatt, partvist, nadrágot a karon, frissen vasalva, kerti öntözőcsövet, ötliteres uborkásüveget és fregolit sem. És élő pontyot sem. Meg, úgy látszik, játékmackót se, pucéron. Egy szóval semmi olyan tárgyat, amely nem csomagolható úgy, hogy másnak látsszék, mint ami. Ha egy pár csirkét lehetne könnyű alakúra pakoltatni, azt boldogan vinnék. Mert a férfiak csomag dolgában formálisak, és csak a látszatra adnak.

Pedig ez a férfi gyerekmackóval viszi a mackót ajándékba, s ezen igazán nem volna mit tit-

Férfi, mackóval

kolni. Sőt. De ő mégis szeretne csöndben a föld alá süllyedni vele, vagy legalábbis pincében át, vészátjárókon át eljutni a céljához. Hát még amikor kiderül, hogy ahová viszi, még nincsenek otthon, és ő kénytelen a mackóval beülni addig a szemközi eszpresszóba.

Férfi, mackóval, nyilvános helyen — roppant kínos összeállítás. A mackót asztalra ültetni nem lehet, mert gyermekszobai hangulatot kelt, és a férfit abba a látszatba keverné, hogy infantilis. Székre ültetni se, mert az már társas együttlét és akkor beszélgetni is kellene vele, és rendelni neki egy adag mézet. Míg semleges helyet keresgél a mackónak, az hanyatt esik és elbődül, mert így van megteremtve szegény, hasában bögőmasinával, mely hanyatt dőléskor működésbe lép. Aki eddig nem vette volna észre a férfit a mackóval, a szokatlan hangra most észreveszi a mackót a férfival, és az asztalok közt szétgyűrűző vihogás támad.

A férfiban halk drámák játszódhatnak le.

A mackó gyomrában egyfolytában korog a szerkezet.

Köröskörül megjegyzések duruzsolnak, mint a pletyka — mindenki olcsón, a férfi számlájára lehet szellemes:

- Ehes szegény.
- Fussunk, ez egy vérmedve?
- Medvét szájkosár nélkül a helyiségbe hozni tilos.
- Halljuk a medvét!
- Jó a medve kedve.

És így tovább, hosszú percegig.

A férfi homlokán kiüt a hideg veríték.

A mackó tovább illetlenkedik.

Most fel kéne állni és kirohanni, otthagyni a mackót. Megél az már egyedül is, akkora sikere van.

Arcpirító gondolatok gyötrik a férfit, szeretne megsemmisülni szégyenében. Mit gondolnak róla? Hogy ez a mackó a kabalája, nélküle nem tesz egy tapodtat sem, s mint a gyerek, magával viszi az ágyba is. Hogy találkaja van valakivel és a mackó az ismertetőjele, mint gomblyukban a szegfű. Hogy tönkrement állatszelídítő, akinek a medvéi éhenveszttek, s most ezzel a mackóval vigasztalódik. Ilyeneket.

Mindent összetevizsa gondol a férfi kinjában, csak azt nem, amit csakugyan gondolnak róla a többiek: hogy a mackót gyerekeknek viszi, és hogy ez milyen kedves tőle.

A férfi éppen amiatt szégyenkezik, ami miatt a legkevésbé volna oka. Mert közben adósága van, amiatt szégyellhetné magát. Nincs félórája, hogy hazudott valakinek, amiatt is. Nem végezte el a munkáját, megszegte egy ígérését, bliccelt az autóbuszban, gyávákat gondolt — emiatt mind külön-külön szégyellhetné magát. De ő ül a mackóval egy asztalnál és azt restelli, ami pillanatnyilag a legtisztább benne. A szívét szégyelli.

Hogy honnan tudom mindezt róla? Onnan hogy én vagyok a férfi a mackóval. Viszem egy kisfiúnak. És szégyellem magam, hogy ezért szégyellem magam.

Mátrai-Betegh Béla

Esti Hírlap, 1959. május 12.